SISÄMINISTERIÖ

Valtiovarainvaliokunnan kokous perjantaina 13.5.2016 klo 11.00

Kirjallinen asiantuntijalausunto

VNS 3/2016 vp *Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020*

JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMA 2017–2020

PL 26 SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

1. Kehyspäätös 2017–2020 - kipupisteet ja haasteet

Sisäministeriön hallinnonalan pääluokan määrärahataso on vajaat 1,4 mrd. euroa vuonna 2017 ja se laskee vajaaseen 1,3 mrd. euroon vuonna 2020.

Hallitus on tunnistanut sisäisen turvallisuuden merkityksen ja hallitusohjelman panostus sisäiseen turvallisuuteen on lisännyt SM:n hallinnonalan määrärahoja 28,5 milj. eurolla vuositasolla vuodesta 2016 alkaen. Myös kehyspäätökseen 2017–2020 sisältyi lisäpanostuksia sisäiseen turvallisuuteen (ks. kpl 3, momenttikohtainen tarkastelu jäljempänä lausunnossa). Kuitenkin kumulatiivisesti kasvavat hallitusohjelman sisältämät toimintamenosäästöt syövät nämä lisäykset kehyskauden loppuun mennessä lähes kokonaan.

Supistuvat resurssit ovat ristiriidassa turvallisuusviranomaisten lisääntyvien ja monimutkaistuvien tehtävien sekä toimintaympäristön nopean muutoksen kanssa. Hallinnonalalla tarvitaan edelleen toiminnan tehostamista ja rakenteellisia uudistuksia. Välttämättömät sopeutustoimet tehdään etupainotteisesti kuluvan kehyskauden alkupuolella. Tämä edellyttää kaikkien viranomaisten osalta tehtävien ja voimavarojen priorisointia sekä investointien ja hankintojen lykkäämistä siinä määrin kuin se on mahdollista vaarantamatta keskeisten operatiivisten palveluiden saatavuutta.

TAE 2016	**1 710 158**				
Kehysehdotus 2017–2020		**1 377 189**	**1 328 424**	**1 305 135**	**1 282 773**

Yllä oleva taulukko osoittaa sisäministeriön hallinnonalan kehyskauden määrärahatason alenevan. Tähän tilanteeseen vaikuttavat erityisesti edellisellä hallituskaudella tehdyt säästöpäätökset. Sisäministeriön kulurakenne on erittäin toimintamenopainotteinen. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että tehdyt vähennykset kohdistuvat lähes suoraan henkilöstömenoihin.

Myös yleinen kustannuskehitys vaikuttaa toimintamenopainotteiseen viranomaistoimintaan. Hintojen nousu aiheuttaa lisämäärärahatarpeita viranomaisille pienellä viiveellä. Hintojen nousun lisäksi erilaisten säästö- ja sopeutustoimien vaikutukset näkyvät viimeistään muutaman vuoden viiveellä kehysehdotuksen ylittävinä esityksinä. Teknologisen kehityksen nopeus avaa yhden keinon hillitä kustannustason nousua ja reagoida muihin määrärahatasoon vaikuttaviin seikkoihin palvelutason vaarantumatta.

2. Kehyspäätös 2017–2020 - käytännön toimia

Sisäministeriön johto on arvioinut tilannetta yhdessä virastojen johdon kanssa ja on tultu siihen johtopäätökseen, että kaikki hallinnonalan virastot selviävät vuodesta 2017 osin vuodelta 2016 siirtyvien määrärahojen turvin. Vuonna 2017 tulee kuitenkin jatkaa meneillään olevia ja käynnistää uusia sopeuttamistoimenpiteitä, jotta toimintaa voidaan sopeuttaa vuonna 2018 edelleen aleneviin kehyksiin. Nyt päätetyt kehykset johtavat vuosina 2019 ja 2020 huomattaviin henkilöstön vähennyksiin kaikissa virastoissa.

Vuosi 2015 oli monella tapaa poikkeuksellinen ja erittäin haastava sisäministeriön hallinnonalalla ja sisäisen turvallisuuden sektorilla. Suomessa vuoden 2015 kesästä alkaen ennennäkemättömällä tavalla kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä siirsi toiminnan painopistettä laajamittaisen maahantulon hallintaan ja sen haittavaikutusten minimoimiseen. Suomessa turvapaikanhakijoiden vastaanottoa, hakemusten käsittelyä tai kotouttamisjärjestelmää ei ollut mitoitettu näin suurelle hakijamäärälle.

Maahanmuuton ja turvapaikanhakijoiden määrän kasvun seurauksena jouduttiin vuoden 2016 talousarviota täydentämään määrärahalisäyksillä, joiden suuruus oli yhteensä yli 450 milj. euroa verrattuna varsinaiseen talousarvioesitykseen. Määrärahalisäyksiä kohdennettiin varsinaisen vastaanottotoiminnan ja Maahanmuuttoviraston toimintamenojen lisäksi myös sisäisen turvallisuuden toimijoille: poliisille, Suojelupoliisille, Rajavartiolaitokselle sekä Tullille. Turvapaikkatilanteen lisäksi määrärahatason muutokseen (alentavasti) vaikuttavat kumuloituvat toimintamenosäästöt sekä muutamilla momenteilla kertaluonteisten ICT-investointien päättyminen tai alkaminen (ERICA/Hätäkeskuslaitos, SSK/Suojelupoliisi).

Seuraava taulukko kuvaa tärkeimpien momenttien tasoa vuonna 2016 ja ensimmäisenä kehysvuonna 2017.

	TAE2016	JTS 2017	Erotus 2017-2016
26.01.01 Sisäministeriön toimintamenot			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	14 857	14 842	-15
26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	729 491	699 710	-29 781
26.10.02 Suojelupoliisin toimintamenot			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	23 919	26 493	2 574
26.20.01 Rajavartiolaitoksen toimintamenot			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	233 410	231 702	-1 708
26.30.01 Pelastustoimen toimintamenot			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	12 133	11 890	-243
26.30.02 Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	52 795	50 645	-2 150
26.40.01 Maahanmuuttoviraston ja valtion vok:ien toimintamenot			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	79 155	58 310	-20 845

26.40.21 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vast.otto			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	290 327	105 652	-184 675
26.40.63 Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	89 918	17 484	-72 434
26.10.20 Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot			
TAE2016 / Kehys 14.4.2016	22 000	17 666	-4 334

3. Kehyspäätös 2017–2020 - momenttikohtainen tarkastelu (asiamuutokset, toimintamenot)

26.10 Poliisitoimi

Poliisi saattaa aiemmat rakenneuudistukset loppuun ja lähtee siitä, että uudistuksille asetetut säästötavoitteet toteutetaan. Pora III hanke on saatettu loppuun. Hankkeessa asetettuja tavoitteita ja linjauksia tarkastetaan nykyisen toimintaympäristön valossa. Hallinto- ja tukitehtävien kehittämisen tavoitteena on tuottavuuden ja yhdenmukaisuuden lisääminen, prosessien kehittäminen sekä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Poliisi sopeuttaa toimintaansa ja pyrkii löytämään säästöjä siten, että poliisimiesten määrän laskua voidaan hillitä. Vuosien 2017–2020 määrärahataso tarkoittaa kuitenkin merkittäviä säästöpaineita niin toimitilamenoihin, kehittämishankkeisiin, investointeihin kuin muuhunkin kulurakenteeseen.

Poliisitoimeen kohdistuvat säästövelvoitteet kehyskaudella ovat niin merkittäviä, että niillä tulee olemaan vaikutusta poliisin henkilöstön määrään ja edelleen toiminnallisiin tulostavoitteisiin. Poliisitoimintaa joudutaan sopeuttamaan. Tehtävät suoritetaan mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla olosuhteiden vaatimassa tärkeysjärjestyksessä. Kiireellisten hälytyspalvelujen saatavuus pyritään turvaamaan ja ihmisten turvallisuutta ylläpitävä toiminta priorisoidaan. Näin ollen säästöt vaikuttavat erityisesti jo tapahtuneiden rikosten selvittämiseen sekä poliisin ennalta estävään toimintaan.

Valvonta- ja hälytystoiminnassa resurssien väheneminen näkyy selvimmin näkyvän ja suunnitelmallisen valvonnan vähenemisenä. Entistä suurempi osa työajasta kuluu hälytystehtäviin ja valvonnan työaika vähenee enemmän suhteessa hälytystoimintaan.

Koska jo tapahtuneiden rikosten tutkinnalla on muuta poliisitoimintaa vähemmän vaikutusta rikosten vähentämiseen ja siten ihmisten turvallisuuteen, poliisihenkilöstön vähennykset kohdistetaan suhteellisesti enemmän näihin tehtäviin. Vähennykset tulevat näkymään suoraan rikosten selvitysasteiden laskuna sekä pidentyneinä rikosten tutkinta-aikoina.

Poliisin resurssitilanne lisää erityisesti paineita vähentää ennalta estävää toimintaa, jonka tavoitteena on vähentää rikoksia ja lisätä turvallisuutta sekä turvallisuuden tunnetta. Vähennyspaine johtuu siitä, että ennalta estävään toimintaan ei liity samanlaisia selkeästi poliisia sitovia oikeudellisia velvoitteita kuin hälytystehtävän hoitamiseen tai rikoksen tutkimiseen.

Toimitilakulujen alentaminen edellyttää poliisin toimipisteverkoston karsimista nykyisestä säästöjen aikaansaamiseksi. Kehittämishankkeiden ja investointien osalta on tehtävä priorisointia ja ainoastaan operatiivisen toiminnan kannalta aivan välttämättömät hankinnat ja investoinnit voidaan toteuttaa, näitä ovat esimerkiksi Vitja-toiminnanohjaushanke ja kriittiset kuljetusvälineinvestoinnit.

Sopeuttamisesta huolimatta poliisimiesten määrä tulee siis laskemaan kehyskauden loppuun mennessä. Muuta henkilöstöä kuin poliisimiehiä voidaan vähentää hyvin rajallisesti. Hallinto- ja tukipalveluissa toimii poliisissa jo nyt suhteessa vähemmän henkilöitä kuin useimmissa valtion virastoissa. Vähennykset tässä henkilöstöryhmässä johtaisivat siihen, että poliisimiehet hoitavat myös näitä tehtäviä. Lupapalvelut ovat nettobudjetoitua toimintaa, joten lupahenkilöstön vähentäminen ei tuota säästöjä. Lupahenkilöstön vähentäminen aiheuttaisi ainoastaan palvelutason laskua ja ruuhkautumista.

Vuoden 2017 osalta poliisi pystyy sopeuttamaan toimintaansa vähentämällä poliisimiesten määrää hallitusti määräaikaisuuksien loppumisella ja jättämällä täyttämättä palkattomia virkavapauksia ja osan eläkepoistumasta. Näillä toimilla poliisimiesten määrä vähenee noin 200 henkilötyövuotta vuoteen 2016 verrattuna. Vuodesta 2018 eteenpäin toteutettavien henkilöstövähennysten osalta ei ole varmuutta siitä, että ne voidaan toteuttaa virkajärjestelyillä sekä eläke- ja muulla poistumalla.

Poliisiammattikorkeakouluun sisään otettavien opiskelijoiden määrästä tulee tehdä ratkaisu pidemmällä aikavälillä, jotta koulutettujen poliisimiesten määrä vastaa myös tulevina vuosina poliisin tarpeita.

26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
729 491	699 710	692 711	686 436	686 183	-13 527

Poliisin toimintamenomäärärahoja lisätään 5 milj. eurolla vuonna 2017 ja kehyskauden loppuvuosina 10 milj. eurolla. Lisäresursseja kohdennetaan muun muassa harmaan talouden torjunnan sekä automaattisen liikennevalvonnan tehostamiseen.

26.10.02 Suojelupoliisin toimintamenot

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
23 919	26 493	24 830	25 171	20 091	-6 402

Suojelupoliisin toiminnan turvaamiseen kohdennetaan 2 milj. euron vuosittainen lisämääräraha. Lisämäärärahalla mahdollistetaan Suojelupoliisin henkilöresurssin kasvattaminen 25 henkilötyövuodella. Lisäresursoinnista huolimatta Suojelupoliisin henkilöstömäärä tulee vähenemään kehyskauden loppuun mennessä yhteensä 30 henkilötyövuodella johtuen aiemmista kehykseen sisältyvistä säästövelvoitteista.

Vuosien 2016–2019 määrärahatasoa nostaa kertaluonteinen, tuottavuutta edistävä ICT-määrärahalisäys (Suojelupoliisin suorituskyvyn kehittäminen, SSK-hanke, yhteensä n. 19 milj. euroa)

26.10.20 Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
22 000	17 666	9 168	9 168	9 168	-8 498

Kielteisten turvapaikkapäätösten toimeenpanemiseksi **poliisin paluukuljetuksiin ja tulkkauksiin varataan lisärahaa 11,7 milj. euroa vuodelle 2017 ja kehyskauden loppuvuosille 3,2 milj. euroa.**

26.20 Rajavartiolaitos

Euroopan turvallisuustilanne ja Suomen rajaturvallisuustilanne ovat muuttuneet perusteellisesti eikä näköpiirissä ole nopeaa käännettä parempaan. Parhaillaan toimeenpantavan 28 miljoonan euron (n. 13 % toimintamenoista) talouden sopeuttamisohjelman lisäksi toteutetaan suunnittelukauden loppuun saakka jatkuvat julkishallinnon säästövelvoitteet. Rajavartiolaitos on sopeuttanut toimintaansa keventämällä organisaatiota, tehostamalla prosesseja ja työvoiman käyttöä sekä hyödyntämällä entistä enemmän tekniikkaa. Rajavartiolaitos tehostaa itärajan valvontaa omin toimenpitein palauttamalla työpanosta rajatarkastuksista rajanvartiointiin.

26.20.01 Rajavartiolaitoksen toimintamenot

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
233 410	232 157	228 536	225 206	225 113	-7 044

Käynnissä oleva sopeuttamisohjelma suunniteltiin suotuisan turvallisuustilanteen vallitessa vuonna 2012. Ohjelman toimeenpanon seurauksena itärajan valvonnasta vähentyy henkilöstöä 40 %.

Rajavartiolaitoksen käytettävissä olevaa rahoitusta pienentävät määrärahan väheneminen, hintojen nousu ja mahdollinen yhteiskuntasopimuksen työaikaa lisäävän osuuden leikkaus. Sopeuttamistarpeeksi vuoteen 2020 mennessä arvioidaan yhteensä 15 miljoonaa euroa. Pelkästään henkilöstövaikutuksina tämä vastaisi noin 240 henkilötyövuotta. Rajavartiolaitokselle osoitettu sisäisen turvallisuuden lisämääräraha ei riitä kattamaan edes edellisen hallituksen osoittamia lisäleikkauksia.

Rajavartiolaitos aloittaa käynnissä olevan ja vuoteen 2017 ulottuvan sopeuttamisohjelman lisäksi uusien sopeuttamistoimien suunnittelun ja toimeenpanon. Rajavartiolaitos keskittyy huolehtimaan itärajan perustason valvonnasta, rajanylitysliikenteen turvallisuudesta ja meripelastuksen johtamisesta. Sotilaallisen maanpuolustuksen velvoitteet hoidetaan täysimääräisesti.

Rajavartiolaitos palauttaa 100 rajavartijan työpanoksen rajanylityspaikoilta itärajan vartiointiin korvaamaan osaa valvontahenkilöstön vähennyksestä. Tämä mahdollistaa itärajalla perustason valvonnan ylläpidon. Valvontataso on riittävä rajatilanteen ollessa rauhallinen. Tämä taso ei kuitenkaan mahdollista reagointia rajatilanteen poikkeamiin. Vähentynyttä henkilöstöä ei ole myöskään mahdollista korvata passiivisella teknisellä valvonnalla. Rajajärjestys ja rajaturvallisuus ovat entistä voimakkaammin riippuvaisia Venäjän rajavalvontajärjestelmästä.

Rajavartiolaitos selvittää mahdollisuuksia sulkea Imatran ja Niiralan rajanylityspaikat yöajaksi sekä rajoittaa Vartiuksen, Kuusamon, Sallan ja Raja-Joosepin rajanylityspaikkojen aukioloa. Rajavartiolaitos vähentää ulkomailla toimivien yhdysmiesten määrää, osallistumistaan PTR-toimintaan sekä pääosin laittomaan maahantuloon keskittyvää rikostorjuntaa sisärajoilla.

Peruskorjausta vaativasta vartiolaiva Merikarhusta luovutaan. Jäljelle jäisi kolme vartiolaivaa. Turun helikopteritukikohdan huonon sään toimintavalmiutta lasketaan luopumalla lennonjohtopalveluista. Huonolla säällä operoitaisiin Helsingistä.

Rajavartiolaitos suunnittelee luopuvansa Porkkalan, Kaskisen, Kalajoen ja Kemin merivartioasemista. Merivartioasemien 1960–1980 luvuilla hankituista vanhentuneista ja uusimista odottavista rannikkovartioveneistä luovutaan vähitellen. Nämä toimenpiteet heikentävät meripelastusvalmiutta edelleen.

Myös Rajavartiolaitoksen mahdollisuudet hoitaa viranomaisaputehtäviä heikkenevät. Rajavartiolaitos hoitaa vuosittain noin 600 poliisitehtävää, noin 1 300 etsintä- ja pelastustehtävää maa-alueilla ja noin 600 ensihoitotehtävää muuten kuin meripelastuksen yhteydessä. Suuri osa näistä tehtävistä jää muiden viranomaisten hoidettavaksi tai hoitamatta. Erityisesti tämä koskettaa Pohjois-Karjalaa, Kainuuta, Lappia ja Pohjanlahden aluetta.

Rajavartiolaitos tehostaa sisäistä hallintoaan keskittämällä ja karsimalla esikuntatoimintojaan, vähentämällä henkilöstön perus- ja täydennyskoulutusta sekä säästämällä työterveyshuollossa ja matkustamisessa. Kuljetusvälineiden määrää vähennetään ja niiden käyttöikää jatketaan. Tieto- ja valvontajärjestelmien osalta keskitytään nykyisten järjestelmien ylläpitoon minimitasolla.

Näillä toimilla muista toimintamenoista olisi mahdollista saada noin 9 milj. euron säästö. Henkilöstöön kohdistuvaa sopeuttamistarvetta jäisi edelleen noin 100 henkilötyövuotta, joka voidaan kattaa eläkepoistumaa hyödyntäen ja minimoimalla uuden henkilöstön rekrytointi vuosiksi. Rajavartijoita koulutetaan vain itärajalle eläkepoistuman verran.

26.20.70 Ilma- ja vartioalusten hankinta

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
15 960	9 400	12 200	7 710	4 710	-4 690

Rajavartiolaitoksella on tarve korvata 1960–1980 -luvuilla hankitut vanhentuneet rannikkovartioveneet seitsemällä meriveneellä. Veneiden uusimisessa tavoitteena on ottaa käyttöön kustannustehokas merellinen venetyyppi, jossa yhdistyvät kelirikko-, pelastus-, sammutus-, hinaus- ja öljyntorjuntakyky. Seitsemän veneen hankintaan esitettiin 21 miljoonaa euroa kehyksen ylittävää rahoitusta. **Kehyspäätöksessä varataan kehyksen ylittävää lisämäärärahaa vuosille 2018—2019 yhteensä 6 milj. euroa kahden veneen hankintaan.**

Rajavartiolaitos on suunnitellut käyttävänsä vuosina 2018–2020 momentin kehykseen kuuluvan 4,71 miljoonan euron määrärahan kevyen aluskaluston nopeiden veneiden uusintaan ja ilma-alusten kertaluonteisiin peruskorjauksiin.

26.30. Pelastustoimi ja hätäkeskuslaitos

Pelastustoimen uudistus toteutetaan sote- ja aluehallintouudistuksen yhteydessä muodostettavien maakuntien pohjalle. Uudistuksella tavoitellaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa järjestelmää, ja sen avulla varmistetaan pelastustoimen resurssien tehokas käyttö niin, että pelastustoimen toimintavalmius ei heikkene. Pelastusalan kustannustehokkuutta ja urapolkuja kehitetään uudistamalla koulutusjärjestelmää sekä kehittämällä sopimuspalokuntajärjestelmää.

26.30.01 Pelastustoimen toimintamenot

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
12 133	11 890	11 695	11 473	11 463	-427

Sisäministeriö on käynnistänyt lainsäädäntöhankkeen, jossa ehdotetaan pelastustoimen päällystökoulutuksen siirtämistä Savonia -ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle. Pelastusalan ammattikorkeakoulutus on sisäisen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeä koulutusala, jossa opetusta Suomessa annetaan ainoastaan Pelastusopistolla. Ehdotetuilla muutoksilla pelastustoimen päällystökoulutus siirtyisi hallinnollisesti osaksi sisäministeriön hallinnonalaa, mikä mahdollistaisi koulutuksen kehittämisen, suunnittelun ja taloudenpidon tehostamisen aiempaa eheämpänä kokonaisuutena. Pelastustoimen päällystökoulutuksen määrärahat olisivat ehdotetun mukaan vastaisuudessa osa sisäministeriön budjettia ja tulisivat sitä kautta sisäministeriön ohjattaviksi.

26.30.02 Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
52 795	50 645	49 786	49 812	49 862	-783

Hätäkeskusuudistus on loppusuoralla painopisteen ollessa tällä hetkellä hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönotossa. **Tavoitteena on varmistaa uuden hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönotto ja turvata hätäkeskustoimintaa, mitä varten Hätäkeskuslaitokselle varataan kehyskaudelle lisärahoitusta 2 milj. euroa vuosittain.**

Hätäkeskuslaitoksen henkilöstömäärä on vähentynyt vuosien 2011—2015 aikana 763 henkilöstä alle 600:aan. Hätäkeskuslaitos joutuu edelleen tekemään vuosina 2016–2017 sopeutustoimia sekä lykkäämään investointeja. Niiden vuoksi nykyisen palvelutason ylläpito vaikeutuu ja häiriöiden todennäköisyys lisääntyy. Vuodesta 2018 alkaen nykyinen määrärahakehys aiheuttaa paineita vähentää henkilöstöä edelleen ja heikentää palveluiden tasoa nykyisestä huomattavasti. Nykytasoinen hätäkeskustoiminta edellyttäisi Hätäkeskuslaitokselle noin 600 henkilötyövuoden tasoa.

26.40. Maahanmuutto

Maahanmuuttoon ja turvapaikkahakemusten käsittelyprosessiin liittyvät viranomaistoiminnot ja vastaanottotoiminta ovat olleet suurien haasteiden edessä. Turvapaikanhakijamäärä kasvoi vuonna 2015 lähes kymmenkertaisesti aiempiin vuosiin verrattuna. Suomen turvapaikkajärjestelmää ei aiemmin ole mitoitettu näin suurelle hakijamäärälle, ja hakemusten ruuhkautumisen välttämiseksi sekä uusien vastaanottokeskusten ohjauksen ja valvonnan parantamiseksi Maahanmuuttoviraston henkilökunnan määrää lisättiin tilapäisesti merkittävästi lisätalousarvio- ja arviomäärärahan ylitysmenettelyin. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toiminta ja päätöksenteko pyritään mahdollistamaan määritellyissä ajoissa (turvapaikkapäätökset 3 kuukaudessa ja perheenyhdistämispäätökset 9 kuukaudessa).

Tavoitelluilla perheenyhdistämishakemusten lupatuotoista saatavilla maksutuloilla pyritään osittain kattamaan toimintamenomomentilta 26.40.01 maksettavista kuluista nykyistä suurempi osuus.

Ulkomaalaisasioiden sähköistä UMA-järjestelmää kehitetään vuosina 2016–2019 Älykäs digitaalinen virasto -kehittämishankkeessa. Kehittämistoiminta kohdistuu laajasti koko poikkihallinnolliseen maahanmuuton toimialaan. Hankkeella tavoitellaan maahanmuuttohallinnon käyttämän UMA-järjestelmän digitalisaatio-, automaatio- ja itsepalvelutason merkittävää nostoa.

26.40.01 Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
79 155	58 310	47 013	39 109	35 583	-22 727

Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenoihin varataan määrärahan lisäystä 16,4 milj. euroa vuodelle 2017 ja 6,5 milj. euroa vuodelle 2018 ja vähennystä 0,1 milj. euroa vuodelle 2019 ja 2,6 milj. euroa vuodelle 2020 verrattuna syksyn kehykseen.

26.40.21 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
290 327	105 652	105 652	105 652	105 652	0

Lakisääteisten vastaanottopalveluiden tuottamisen lisämäärärahatarve aiheutuu ennakoimattomasta ja ennätyksellisestä turvapaikanhakijoiden määrän kasvusta, josta on aiheutunut kustannustason nousua. Vastaanottotoiminnan menotasoa seurataan ja vastaanoton kapasiteettiastetta tarkastellaan jatkuvasti. Keskusten lakkauttamis- ja majoituspaikkojen supistamispäätöksiä tehdään sopeuttaen toimintaa turvapaikanhakijamääriin kuitenkin niin, että kapasiteetti vastaa majoitustarvetta. Momentin kehys perustuu arviolle vuosittaisesta 10 000 turvapaikanhakijasta. Edellinen kehys on arvioitu siten, että yhden majoitusvuorokauden hinta vastaanottokeskuksessa maksaisi keskimäärin 12 000 euroa vuodessa eli noin 33 euroa vuorokaudessa. Arviota nostetaan siten, että uusi määrärahataso mahdollistaisi sen, että yhden turvapaikanhakijan majoittuminen maksaisi keskimäärin 18 000 euroa vuodessa eli noin 50 euroa vuorokaudessa. Vastaanottokeskusten ylläpidon ja palveluiden tuot-

tamisessa pyritään kustannustehokkuuteen ja seurataan mm. majoitusvuorokauden hintaa. Lisämäärärahaa suunnattaisiin keskusten vartiointiin ja tilavarautumiseen. **Kehykseen ehdotetaan täten lisärahaa vastaanottoon 18 milj. euroa vuosittain.**

Johtuen vuodelle 2016 kohdistuvasta Maahanmuuttoviraston suuresta päätösmäärästä tulee vastaanoton piirissä vielä vuonna 2017 osittain olemaan hakijoita, jotka tulivat maahan vuonna 2015, ja jotka ovat valittaneet saamastaan päätöksestä hallinto-oikeuteen, tai myönteisen luvan saaneita, jotka edelleen odottavat kuntapaikkaa. Keskimääräinen kuntaan siirtyminen on vuonna 2015 hidastunut (keskimääräinen oleskeluluvan myöntämisen tiedoksisaannista kuntaan muuttoon kuluva aika 3,8 kk) verrattuna vuoteen 2014 (tuolloin 1,5 kk). Viime vuoden suuresta hakijamäärästä johtuen kuntiin sijoittaminen tulee olemaan haasteellista myös tulevina vuosina.

26.40.63 Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksetut tuet (arviomääräraha)

TAE2016	2017	2018	2019	2020	Vähennys 2017–2020
89 918	17 484	17 484	17 484	17 484	0

Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavan tukimäärärahan tasoa alennetaan vuosittain 13 milj. eurolla vastaamaan Suomeen tulevina vuosina saapuvien turvapaikanhakijoiden määrän ennustetta lisäksi huomioon ottaen mm. ne alentavat seikat, että ateriapalvelut tarjoavissa vastaanottokeskuksissa vastaanottoraha on pienempi ja yksintulleille alaikäisille maksettava käyttöraha on pienempi kuin aikuisten.